

LAKIALOITE 78/2012 vp

Laki Suomalaisuuden Liitto ry. -nimisestä järjestöstä

Eduskunnalle

Tämä lakialoite rakentuu perustuslain 17 §:n säännöksille ja pyrkii siihen, että sanotun perusoikeuspykälän kirjain ja henki tulisivat nykyistä paremmin toteutetuiksi. Perustuslain 17 §:n 1 momentin mukaan "Suomen kansalliskielet ovat suomi ja ruotsi." Saman pykälän 2 momentin mukaan "Julkisen vallan on huolehdittava maan suomen- ja ruotsinkielisen väestön sivistyksellisistä ja yhteiskunnallisista tarpeista samanlaisten perusteiden mukaan."

Se kielellisen samanarvoisuuden velvoite, jonka perustuslain 17 § asettaa julkiselle vallalle eduskunta mukaan lukien, on maassamme jäänyt eräin osin toteutumatta suomen kielen tappioksi ja ruotsin kielen eduksi. Kyseessä on Svenska Finlands folkting -nimisen järjestön lainsäädännöllinen erityissuosinta julkisen vallan taholta, ilman että julkinen valta olisi suomenkielisen väestön osalta huolehtinut vastaavalla järjestöllisellä tukilainsäädännöllä sen "sivistyksellisistä ja yhteiskunnallisista tarpeista".

Svenska Finlands folkting on perustamistaan (1919) lähtien ollut suomenruotsalaisten kansalaispiirien poliittis-kielellinen edunvalvontajärjestö, jonka tarkoituksena on yhdistää kieliperusteinen edunvalvonta yli poliittisten puoluerajojen niin, ettei se jäisi yksin Ruotsalaisen kansanpuolueen (Svenska folkpartiet i Finland r.p.) tehtäväksi. Eduskunnan suuri suomenkielinen enemmistö on suhtautunut tähän toimintaan perinteisen myötämielisesti, mitä osoittaa se tukiluonteinen erityislainsäädäntö, jota kyseistä järjestöä varten on säädetty.

Nykyinen asiaa koskeva tukilaki on Svenska Finlands folkting -nimisestä järjestöstä annettu laki (1331/2003). Sitä oli jo edeltänyt Svenska Finlands folkting -nimisen järjestön valtionavusta annettu laki (902/1985). Nykyisen folktinget-lain 11 §:n 1 momentin mukaan "Valtion talousarviossa on varattava määräraha Folktingetille tämän lain mukaan kuuluviin tehtäviin." Sanotut lain edellyttämät järjestön tehtävät ilmenevät folktinget-lain 1 §:stä: "...tehtävänä on edistää Suomen ruotsinkielisen väestön oikeuksia ja toimia tämän väestön sivistyksellisten ja yhteiskunnallisten olojen kehittämiseksi sekä ruotsin kielen aseman edistämiseksi."

Jotta edellä selostettu perustuslain edellyttämä kansalliskielten samanarvoisuus tulisi aikaisempaa paremmin toteutetuksi, on perusteltua järjestää tehtävään sopivalle järjestölle myös suomenkielisellä puolella vastaavan kaltainen lainsäädännöllinen asema kuin mikä ruotsinkielisellä puolella on suotu Svenska Finlands folkting -järjestölle. Suomenkielisessä kielellisessä, sivistyksellisessä ja yhteiskunnallisessa järjestökentässä tällainen merkittävä järjestö on Suomalaisuuden Liitto ry. Tässä lakialoitteessa ehdotetaankin säädettäväksi laki Suomalaisuuden Liitto ry. -nimisestä järjestöstä.

Suomalaisuuden Liitto ry. (jäljempänä Liitto) on perustettu jo vuonna 1906, siis vielä aikaisemmin kuin Folktinget. Nykyään Liitto on juridiselta statukseltaan yhdistyslain (503/1989) mukainen rekisteröity yhdistys, kotipaikkanaan

Helsinki. Liiton tarkoitus ilmenee sen sääntöjen 2 §:stä, joka kuuluu seuraavasti:

"Suomalaisuuden liiton tarkoituksena on herättää ja vahvistaa suomalaisten kansallista tietoutta ja ajattelutapaa sekä kaikin tavoin edistää suomalaista, erityisesti suomenkielistä kulttuuria. Liiton tehtävänä on

- vaalia suomen kieltä, suomalaista yhteenkuuluvuutta ja kulttuuriperinteiden omaleimaisuutta,
- lujittaa itsenäisyys- ja puolustustahtoa sekä kansanvaltaista ajatustapaa,
- edistää kansainvälistä yhteistyötä henkisen ja aineellisen kulttuurin eri aloilla sekä
- ylläpitää yhteyksiä ulkomailla oleviin suomalaisiin ja suomensukuisiin kansoihin."

Kerrotun tarkoituksensa toteuttamiseksi Liitto sääntöjensä 3 §:n mukaan "harjoittaa tutkimus-, tiedotus- ja julkaisutoimintaa, edistää viranomaisten ja kansalaisjärjestöjen yhteistoimintaa, huolehtii suomalaisesta lippu- ja nimikulttuurista, avustaa yhteisöjä ja yksityisiä henkilöitä suomalaisuuskysymyksen hoitamisessa sekä järjestää seminaareja, esitelmä-, neuvottelu-, keskustelu- ja muita samanlaisia tilaisuuksia."

Suomalaisuuden Liitto ry. on kesäkuun 12 päivänä 2012 pitämässään yhdistyksen kokouksessa yksimielisesti päättänyt, että Liitto "osallistuu lakialoitteen valmisteluun (laki Suomalaisuuden Liitto ry. -nimisestä järjestöstä), jolla Liiton asema vahvistetaan sen suuntaiseksi kuin ruotsin kielen osalta on laissa Svenska Finlands Folkting -nimisestä järjestöstä (1331/2003)." Nyt esillä olevan lakialoitteen valmistelussa onkin Liittoa kuultu, jolloin Liitto on ilmoittanut tukevansa lakihanketta.

Esillä oleva lakialoite on rakennettu mahdollisimman tarkoin seuraamaan edellä mainittua folktinget-lakia eli siis Svenska Finlands folkting -nimisestä järjestöstä annettua lakia (1331/2003). Aivan täyteen yksi yhteen -yhdenmukaisuuteen ei ole voitu päästä, koska Folktinget-järjestön historiallinen ja juridis-organisatorinen muotoutuminen on ollut hyvin omaleimaista ja eronnut Liiton kehityksestä kuluneen runsaan sadan vuoden aikana. Näin ollen tämän lakialoitteen mukaisessa laissa on vain seitse-

män (7) pykälää, kun taas folktinget-laissa on tarvittu 13 pykälää.

Lakialoite merkitsisi laiksi tullessaan, että Liitto muuttuisi pelkästään yksityisoikeudellisesta yhdistyksestä puolittain julkisoikeudelliseen suuntaan. Tämä ei ole mitenkään harvinaista lainsäädännössämme, jossa on vuosikymmenten aikana annettu joukko muitakin säädöksiä, joilla on tietyille yksityislähtöisille yhdistyksille annettu joitakin julkisoikeudelliseksi luonnehdittavia tehtäviä ja vastaavaa rahoitusta. Yhtenä esimerkkinä tällaisista voidaan Folktingetin ohella mainita Väestöliitto, jonka kolme perustajaa vuonna 1941 olivat Suomalaisuuden Liitto, Nouseva Suomi ja Suomen Sosiaalidemokraattinen Työläisnaisliitto. Muina esimerkkeinä mainittakoon Kriminaalihuoltoyhdistys, Maanpuolustuskoulutusyhdistys, Keskuskauppakamari ja kauppakamarit, Liikenneturva, Metsästäjien keskusjärjestö, metsänhoitoyhdistykset, Raha-automaattiyhdistys, Suomen Asianajajaliitto ja Suomen Punainen Risti.

Lakiteknisesti lainsäätäjällä on kaksi valinnaista linjaa silloin, kun yhdistykselle halutaan säätää tietyssä määrin julkisoikeudellista funktiota. Nämä kaksi vaihtoehtoa ilmenevät seuraavasta esimerkistä, joka on sitaatti hallituksen esityksestä HE 172/2006 vp valmisteltaessa Maanpuolustuskoulutus ry. -nimisen yhdistyksen statuksen muutosta osana lakia vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta:

"Lainsäädännöllisesti Maanpuolustuskoulutus ry:n asemaa on mahdollista lähestyä siten, että se säilytettäisiin oikeudelliselta luonteeltaan yksityisoikeudellisena yhdistyksenä, jolle on tässä laissa annettu hoidettavaksi julkinen hallintotehtävä tai -tehtäviä. Lakiehdotukseen on valittu toinen vaihtoehto eli ehdotetaan muodostettavaksi siitä julkisoikeudellinen yhdistys."

Nyt esillä olevassa lakialoitteessa on valittu ensimmäisenä mainittu vaihtoehto eli se, että Liitto säilytettäisiin luonteeltaan yksityisoikeudellisena yhdistyksenä, jolle tässä laissa annetaan osaltaan hoidettavaksi erinäistä julkisen hallintotehtävän luonteista toimintaa. Tuo toiminta liittyisi suomen kielen, suomenkielisen kulttuurin, Suomen lipun kulttuurin ja perustus-

laillisten kielioikeuksien vaalintaan. Liitosta ei siten muodostettaisi julkisoikeudellista yhdistystä.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

Suomalaisuuden Liitto ry. -nimisestä järjestöstä

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tehtävät

Suomalaisuuden Liitto ry. -nimisen järjestön, jäljempänä Liitto, tehtävänä on perustuslain 17 §:n 1 ja 2 momentin kansalliskielisäännösten hengessä edistää Suomen suomenkielisen väestön oikeuksia ja toimia tämän väestön sivistyksellisten ja yhteiskunnallisten olojen kehittämiseksi sekä suomen kielen ja suomenkielisen kulttuurin edistämiseksi.

Liiton tulee toiminnassaan kiinnittää erityistä huomiota asian käsittelyä tuomioistuimessa, muussa viranomaisessa ja kunnallisessa hallinnossa koskeviin kielellisiin oikeuksiin.

Tehtäviensä hoitamiseksi Liitto tekee selvityksiä ja esityksiä, antaa lausuntoja sekä harjoittaa tiedotus- ja valistustoimintaa.

2 §

Oikeushenkilöllisyys ja kotipaikka

Liitto on oikeushenkilönä yhdistyslaissa (503/1989) tarkoitettu rekisteröity yhdistys. Liiton kotipaikka on Helsinki.

3 §

Toiminnan rahoitus

Valtion talousarviossa on varattava määräraha Liitolle tämän lain mukaan kuuluviin tehtä-

viin. Määrärahasta myönnettävään valtionavustukseen sovelletaan valtionavustuslakia (688/2001).

Liitto voi jäseniltään kantaa määräämäänsä jäsenmaksua siten kuin yhdistyslaissa säädetään.

4 §

Säännöt

Liiton hallinnosta, henkilövalinnoista ja toiminnasta määrätään tarkemmin sen säännöissä yhdistyslain puitteissa.

5 §

Toimisto

Päätösten valmistelua ja asioiden hoitamista varten Liitolla on toimisto.

Toimiston päällikkönä toimii Liiton hallituksen nimittämä toiminnanjohtaja. Toimistossa voi lisäksi olla tarvittava määrä muuta henkilöstöä.

6 §

Yhdistyslain sovellettavuus

Niiltä osin kuin tässä laissa ei toisin säädetä, noudatetaan yhdistyslakia.

7 §
Voimaantulosäännös

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
kuuta 20 .

Helsingissä 19 päivänä syyskuuta 2012

Juho Eerola /ps
Jussi Niinistö /ps
Ville Vähämäki /ps
Olli Immonen /ps
Reijo Hongisto /ps
Maria Lohela /ps
Hanna Mäntylä /ps
James Hirvisaari /ps
Ismo Soukola /ps
Osmo Kokko /ps
Ritva Elomaa /ps
Vesa-Matti Saarakkala /ps
Anne Louhelainen /ps
Jari Lindström /ps
Ari Jalonen /ps
Teuvo Hakkarainen /ps
Lauri Heikkilä /ps

Martti Mölsä /ps
Juha Väättäin /ps
Kauko Tuupainen /ps
Reijo Tossavainen /ps
Mika Niikko /ps
Lea Mäkipää /ps
Pentti Oinonen /ps
Pirkko Mattila /ps
Johanna Jurva /ps
Laila Koskela /ps
Pertti Virtanen /ps
Anssi Joutsenlahti /ps
Pietari Jääskeläinen /ps
Arja Juvonen /ps
Maria Tolppanen /ps
Pentti Kettunen /ps